

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иван Георгиев Колев,

за дисертационния труд на Вяра Александрова Попова

Номадно и фотография – светогледни измерения на едно съвременно изкуство

Трудът се състои от Увод, три глави, Заключение и Библиография. Обемът на работата е 266 страници, а библиографията включва 256 заглавия, от които 70 на латиница.

Целта на изследването е да покаже продуктивността на понятието *номадно* за разбиране на фотографията като изкуство, осветлявайки нейната стойност на шифър и ключ към значими аспекти от посткласическия свят на човешкото съществуване – модерно/постмодерно.

Дисертационният труд има ясна структура. Първо се изяснява понятието *номадно*, след това се полагат усилия да се изясни „същността на фотографията като изкуство“, а в последната част се разглеждат някои аспекти на „фотографската практика“.

Авторката приема понятието *номадно*, заето от *Капитализъм и шизофрения* на Жил Делюз и Феликс Гватари, като характеризиращо доминиращи черти от стилистиката на съвременния начин на живот. Номадното е „флуидност, подвижност, пластичност“ (с. 3) и на неговото представяне и теоретична легитимация в текста е отделена цялата първа глава. Разбира се, авторката не се ограничава само до споменатите автори, а представя релевантни към темата възгледи за характера на съвременното – Шарл Бодлер, Георг Зимел, Питирим Сорокин, Зигмунт Бауман, Пол Вирильо, Джон Ури. В тази част, както и много други места от дисертацията, Вяра Попова умело събира естетически и социологически аспекти на тематиката без да се създава впечатление за импровизиран бриколаж от автори, книги и концепции.

Тук би било уместно да се добави едно сравнително обосноваване на предпочитанието на авторката към понятието *номадно*, но не по контраст, а по сходство. Например, да се изясни какво е предимството на понятието *номадно* спрямо централните понятия на други „философи на динамичното“ – Хераклит, Шопенхауер, Бергсон, Уайтхед, Бадиу?

Втората част на текста е посветена на преглед на няколко от най-влиятелните теории за фотографията. Представени са идеи и концепции от Валтер Бенямин, Ролан Барт, Сюзан Зонтаг, Розалинд Краус, Карл Краус. Вяра Попова е извършила значителна работа по анализиране на тези позиции и фактът, че ги представя по толкова елегантен начин показва, че тематиката е дълго обмисляна и на нея ѝ е екзистенциално близка.

Авторката не само представя и анализира солидни теоретични позиции по темата, но не се притеснява и да отправя критики към тях, както спрямо разбирането за фотографията на Валтер Бенямин, например. Възражението срещу Бенямин е направено с прецизност и има своите основания. Разбира се, в по-консервативни разбирания за изкуството, подобни на това на Ханс Зедлмайр, легитимирането например на изкуство, основано само на „експозиционност“ (с. 147), не би било достатъчно убедително, но Вяра Попова се стреми да легитимира фотографията не от класически, а от посткласически позиции и за тази си стратегия тя има силни аргументи.

Няколко качества на предлагания текст правят особено добро впечатление. Първо, движение в широк регистър от теории и теоретизации по темата без да се губи мярата и без да се изпада в самоцелна панорамност, от която да се замъгли фокуса на изследването. Второ, умело вникване в сложни естетически и социологически теории без да се ограничава в техния теоретичен жаргон и без да прескача от един език към друг внезапно и немотивирано. Трето, ясно представяне на множество теории на красив, добре нюансиран и разбираем език по такъв начин, че различните позиции започват да звучат като гласове в едно внимателно и без деформации интегрирано в цялостен текст разноречие.

Прави отлично впечатление и това, че в полето на анализа са попаднали и представителни за темата български автори.

Общото ми становище е, че на основа на този дисертационен труд на Вяра Александрова Попова напълно заслужено трябва да бъде присъдена образователната и научна степен доктор.

10 февруари 2017 г.

София

Подпис:

/доц. д-р Иван Колев/

